

STJØRDAL KIRKELIGE FELLESRÅD Kirkevergen

Det kongelige kulturdepartement
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår saksbeh.:	Arkivkode:	Dato:
	14/00017-002	OEI	393	27.10.2014

HØRINGSSVAR - STATEN OG DEN NORSKE KIRKE - ET TYDELIG SKILLE

Stjørdal kirkelige fellestråd har i sitt møte den 15.10.2014 behandlet høringsnotatet «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille, og vil med dette avgi følgende høringsvar:

Stjørdal kirkelige fellestråd er glad for at departementet legger til rette for oppfølging av Grunnlovsendringene i 2012 og Kirkemøtets vedtak bl.a. i 2013 for å komme videre i prosessen med utskillingen av Den norske kirke (Dnk) fra staten.

Stjørdal kirkelige fellestråd vil understreke at vi er opptatt av soknets status også i fremtiden. Soknet er kirkens kjerne, det er her kirken praktiseres, her livet leves, her har man lokalkunnskap til å prioritere ulike oppgaver. Det betyr ikke at vi ikke ser behovet for et nasjonalt og et regionalt nivå i tillegg. Disse skal imidlertid etter vårt syn legge til rette for virksomheten i soknet.

To rettssubjekt.

Vi er glad for at departementet legger til rette for at også det nasjonale nivå kan bli rettssubjekt, slik også Kirkemøtet (KM) har bedt om.

Slik lovforslaget nå fremkommer, blir det imidlertid litt utydelig hvem «Den norske kirke er», da betegnelsen brukes om begge rettssubjektene. Det er uheldig. Kan det nasjonale ganske enkelt hete Kirkemøtet? Soknet bør fortsatt hete Den norske kirke.

Stjørdal kirkelige fellestråd er glad for at man lovfester retten til prest i hvert sokn. Det er en svært viktig bestemmelse for å opprettholde Dnk som en landsdekkende folkekirke slik den nye Grunnloven bestemmer.

Stjørdal kirkelige fellestråd er også fornøyd med lovfesting av prost og biskop. Prostiråd har så langt ikke vært et alternativt administrativt nivå og anses som greit å stryke. Det er imidlertid nærliggende å tro at nivå med tilsvarende størrelse vil bli utvidede fellestråd både i forhold til kommunereform, men også i forhold til kirkens egen reform for å skape enheter som er robuste nok til å tilføres nye oppgaver på vegne av soknene.

Stjørdal kirkelige fellestråd er også tilfreds med de garantier som stilles for å ivareta statsansatte prester ved overgangen. Både ift pensjonsspørsmål, men også for å sikre prestenes selvstendighet på enkelte områder jfr. §34.

Postadresse:	Besøksadresse:	E-postadresse:	Telefon:	Telefax:	Organisasjonsnr.:
Kjøpmannsgt. 21 7500 Stjørdal	Kjøpmannsgt. 21 3. etasje	kirkelig.fellesrad@ stjordal.kommune.no	74 83 42 20	74 83 42 39	976 999 215

Klagenemd. Ny §27.

Stjørdal kirkelige fellesråd har drøftet behovet for klagenemd som nevnt i ny §27. Rådet mener at det kan være tjenlig med en slik klagenemd i forhold til behandling av saker (kl §§ 29 og 38 – medlemskap og forvaltningsrett). Behovet for klagenemd ift. behandling av arbeidsrettslige spørsmål for dagens statsansatte anses ikke nødvendig.

Stjørdal kirkelige fellesråd mener heller ikke at dette klageorganet trenger å lovfestes på dette tidspunkt, men at det heller kan opprettes ved behov av det nye rettssubjektet etter opprettelse av dette.

Delegasjon / oppgaveoverføring.

Rådet har merket seg at forslaget legger opp til at KM kan delegere oppgaver til ulike organ, slik som bispemøtet, bispedømmeråd, biskopen og prost (§24). Vi registrer dermed at man har laget en «delegasjonssperre» til soknets organer.

Stjørdal kirkelige fellesråd mener det nye nasjonale rettssubjekt selv bør få lovfeste hvilke delegasjoner som skal gjelde og at dette ikke lovfestes nå slik det er foreslått i §24.

Vi tillater oss å hevde at formuleringen i §23, om at bispedømmerådet kan utføre oppgaver på vegne av menighetsråd og fellesråd, er unødvendig. Soknet som selvstendig rettssubjekt kan overføre oppgaver til de organ de finner det hensiktsmessig uten denne lovfesting.

Økonomi.

I oppramsingen av hvilke oppgaver staten også i fremtiden skal gi tilskudd til savner vi tilskudd til trosopplæringen. Av de totale statlige tilskudd utgjør dagens tilskudd til dette formål en så vidt stor andel av totalen, og større enn enkeltelementer som er nevnt, at det er naturlig at trosopplæringstilskuddet spesifiseres. Det gir også konstruktivt signal til KM i videre forvaltning.

Stjørdal kirkelige fellesråd mener OVF bør overføres fra Kulturdepartementet til Den norske kirke ved det nye rettssubjektet når dette opprettes og underlegges dette. Kirken bør selv få utøve eierrettighetene til dette fondet.

Stjørdal kirkelige fellesråd mener at det nye rettssubjekt selv bør få mulighet til å vurdere behov for låneopptak til investering og fristilles til å gjøre dette uten de begrensninger som ligger i forslag til ny § 22.

Med hilsen

Oddbjørn Eide
Kirkeverge

Stavanger kirkelige fellesråd takker for anledningen til å avgi uttalelse til høringen om et tydelig skille mellom Staten og Den norske kirke. Saken er behandlet i møte i arbeidsutvalget 22.okt.2014 i medhold av vedtak om delegering av myndighet.

Grunnlovsendingene i mai 2012 er utgangspunktet for det videre arbeidet med å tydeliggjøre at Staten og Den norske kirke rettslig skilles. Grunnlovens § 16 gir imidlertid føringer for at det vil være en relasjon, ikke minst av økonomisk art, men ikke bare det. Denne relasjonen skal etter hvert reguleres i en rammelov for Den norske kirke. Stavanger kirkelige fellesråd støtter at arbeidet med denne videreutviklingen finner sted. Samtidig vil vi gjerne få bidra med noen synspunkter på de fremlagte forslag og på veien videre.

Høringsnotatet har med i overskriften «- et tydelig skille». Forslaget slik det foreligger dekker ikke det som foreslås i notatet. Det er først og fremst et skritt på veien mot et tydelig skille. Relasjonen mellom stat-kirke vil fortsatt dreie seg om samhandling og staten vil fortsatt ha medansvar for Den norske kirke. En ny relasjon mellom kirke og stat etter grunnlovsendingene er en overordnet målsetting for den videre politiske prosess. Stavanger kirkelige fellesråd er opptatt av at målet med prosessene er en ordning som er bra både for staten, kirken og samfunnet. Vi fokuserer på hvordan det kan utvikles nye samhandlingsformer til beste både for det norske samfunn og Den norske folkekirke. Vi forstår derfor det fremlagte forslaget til lovendringer som et første skritt på veien mot å gi kirken større selvstendighet og at det i neste skritt vil være aktuelt med en kortere rammelov som regulerer forholdet mellom staten og Den norske kirke. Dette vil vi gi vår støtte til.

Vårt hovedanliggende

Vi er først og fremst opptatt av soknet status i en ny kirkeordning. Soknets rettslige status og handleevne må føres videre og stå fast. Soknet er kirkens viktigste enhet og kjerne. Stedet for kirken liv er soknet. Det må være tydelig rettslig hva som menes med at soknet er kirkens grunn-enhet. Vi opplever et stykke på vei at den terminologi som brukes kan bety forskjellig ting. Vi mener at soknets rettslige status ikke skal innordnes i et overordnet nasjonalt rettssubjekt.

Vi ser behovet for et nasjonalt og et regionalt nivå. Disse nivå må være et eget rettssubjekt i tillegg til soknet. De sentrale og regionale organer skal etter vårt syn legge til rette for virksomheten i soknet. Videre trengs et Kirkemøte som vedtar nasjonale liturgier, representerer Den norske kirke i ulike overordnede sammenhenger, vedtar overordnede budsjetter osv. Biskop med tilsynsansvar er nødvendig for kirken. Det er en rolle som kan motivere og tilrettelegge osv. Vi mener imidlertid at disse ovennevnte organers rolle og fokus må være å understøtte liv og arbeid i soknene. Derfor mener vi at vi ikke er tjent med en sentralstyrt kirke hvor soknet rettslige status er avledet av det nasjonale rettssubjektet.

Stavanger kirkelige fellesråd støtter derfor hovedforslaget i høringsnotatet om å etablere rettslig handleevne til Den norske kirke sentralt. Vi støtter også forslaget om at prestetjenesten og virksomheten knyttet til de sentrale og regionale kirkelige råd utskilles fra staten og ikke lenger forstås som statlig virksomhet.

Som overordnede føringer vil vi legge vekt på spørsmålet om forslagene bidrar til gode og forutsigbare rammer for Den norske kirke som landsdekkende folkekirke. Vi vil være opptatt av om forslagene legger grunnlag for en fase 2 med en bedre og enklere organisert kirke og om forslagene bidrar til å bekrefte lokalkirkelig selvstendighet og redusere utfordringene med den organisatoriske todelingen av Den norske kirke.

Det nasjonale rettssubjekt

Stavanger kirkelige fellesråd mener det er nødvendig at Den norske kirke også får rettslig handleevne på sentralt nivå. Vi er imidlertid usikre på om det nye rettssubjektet det skal hete «Den norske kirke». En slik navnebruk kan legge opp til en kirkeordning hvor soknet inngår i det nasjonale rettssubjektet. Stavanger kirkelige fellesråd vil gå klart imot en slik organisering. Det er soknene hver for seg og samlet som i dag utgjør hovedelementet i det som i dag forstås som Den norske kirke. I utgangspunktet er det de sentrale og regionale organ som trenger rettslig handleevne ved siden av soknene. KA foreslår at det nasjonale rettssubjekt kan få navnet «Kirkemøtet». Vi støtter KA sitt forslag, eller noe tilsvarende, for å unngå tvil om hva rettssubjektene i Den norske kirke er.

Lovutforming

Som følge av vårt hovedanliggende ønsker vi at forslaget til ny § 2 endres. Forslaget, slik det foreligger, er uheldig fordi det er to ulike betydninger av samme begrep i samme lovbestemmelse. Vi ønsker derfor at gjeldende lovs omtale av soknets rettslige handleevne beholdes i sin nåværende form, og at bestemmelsen vedrørende det nye rettssubjektet kommer som et nytt ledd i § 2.

Soknets oppgaver og ansvar

Vi støtter departementets forslag om å videreføre den rettslige selvstendighet soknene har i dagens kirkelige lovgivning. Stavanger kirkelige fellesråd er samtidig opptatt av at lovgivningen ikke kan komme til å svekke soknens selvstendighet. Kirkeordningen bør utvikles videre med tanke på større myndighetsoverføring til soknene. En bred drøfting av en den fremtidige oppgavefordelingen mellom lokalt, regionalt og sentralt nivå i Den norske kirke vil være nødvendig. Høringsnotatet har uten nærmere refleksjon lagt til grunn at statens myndighet på alle forvaltningsområder direkte overføres til et tilsvarende nasjonalt kirkelig organ. I en fremtidig kirkeordning kan flere oppgaver gjerne legges til soknenivå.

Soknets rettigheter

Det foreslås en ny bestemmelse i kirkeoven som sikrer geistlig betjening i alle sokn. Dette er en lovregulering Stavanger kirkelige fellesråd støtter og som i realiteten er en lovfesting av dagens forutsetninger for geistlig betjening i alle sokn. Soknets medvirkning og medansvar for prestetjenesten er imidlertid ikke nærmere omtalt. Dette kan da

Postadresse:	Besøksadresse:	E-postadresse:	Telefon:	Telefax:	Organisasjonsnr.:
Kjøpmannsgt. 21 7500 Stjørdal	Kjøpmannsgt. 21 3. etasje	kirkelig.fellesrad@ stjordal.kommune.no	74 83 42 20	74 83 42 39	976 999 215

forstås slik at soknets forhold til presten skal fortsette som nå, nemlig som en tjeneste som er organisert ved siden av soknet og hvor soknet blir en mottaker av tjenester som en ikke direkte har innflytelse på. Stavanger kirkelige fellesråd mener at en fremtidig kirkeordning må knytte prestatjenesten og soknets organer nærmere sammen, og at soknets rettigheter i forhold til prestatjenesten må bli lovfestet.

Framtidig arbeidsgiveransvar for kirkelig personell med staten som arbeidsgiver

Høringsnotatet legger opp til at det nye sentrale rettssubjekt utledet av Kirkemøtet vil overta arbeidsgiveransvaret for de kirkelige tilsatte som i dag har staten som arbeidsgiver. Det vil si biskoper, proster, prester og de ansatte i de sentralkirkelige organer, samt bispedømmerådene. Dette er i tråd med Kirkemøtets vedtak fra 2013.

Flere høringer, blant dem høringen knyttet til det såkalte Refleksjonsnotatet i 2012, har vist at de lokale organer i hovedsak ønsker en annen ordning enn den som er foreslått. Der fremkom det at alle som arbeider på lokalt plan i Den norske kirke skulle ha et demokratisk organ som opptrer på vegne av det lokale rettssubjekt med felles arbeidsgiver. Stavanger kirkelige fellesråd er blant dem som klart har pekt på den ordningen. Kirkemøtet 2013 har anbefalt en midlertidig ordning der alle nåværende statstjenestemenn, inkludert menighetsprestene, får sitt ansettelsesforhold i det sentrale rettssubjekt. Vi mener at den løsningen er en unødvendig omvei, men tar valget til etterretning.

Høringsnotatet legger opp til at endringene i lovgivningen i denne omgang kun skal være de nødvendige sett i relasjon til grunnlovsendringene i 2012, og av midlertidig karakter. Vi forstår at man vil være forsiktig med å foreslå lovreguleringer om en fremtidig ansvarsfordeling mellom de nåværende statskirkelige forvaltningsorganer. Det skal en fremtidig selvstendig kirke selv kunne rå over. Det legges derfor opp til at det er Kirkemøtet som skal fastsette hvilke av de sentrale og regionale organer som skal ivareta arbeidsgiveransvaret evt. deler av dette.

Stavanger kirkelige fellesråd mener likevel at det i en omstillingsfase vil kunne vært en grei løsning at kirkeloven utpeker hvilke(t) av organene som får ansvaret som arbeidsgiver på vegne av det sentrale rettssubjekt. Visse arbeidsgiverfunksjoner for prestene som i dag ligger hos bispedømmeråd/biskop kan dermed legges til soknets organer og dermed bekrefte gjennom kirkeloven. Kirkerådet kan da eventuelt være klageorgan i bl.a. disiplinærsaker i bispedømmene.

En lovregulering av disse forhold kan godt begrunnes både ut fra at det gjøres analogt med forholdene i soknene og av hensyn til tidspres, stabilitet og forutsigbarhet i arbeidsgiverrelasjonene i en krevende omstillingsfase. Risikoen vil være at ordningen kan bli unødig tungvint å få endret. Muligheten for å få utarbeidet en overgangslov med tidsbegrenset varighet bør derfor vurderes på dette området.

Det foreslås en endring av Kirkerådets sammensetning og karakter for i større grad å kunne ta høyde for nye utfordringer. Stavanger kirkelige fellesråd støtter en utvikling langs de linjer som her antydes. Slik kan Kirkerådet videreutvikles som styre etter privatrettslige regler og med arbeidsgiveransvar for sentralkirkelig personell, inkludert for biskoper mv.

Klageorgan

Høringsnotatet foreslår at disiplinærvedtak (oppsigelse, avskjed og suspensjon) for ansatte i det nasjonale rettssubjektet skal kunne påklages til en uavhengig klagenemnd, og at Den norske kirke v/klagenemnda skal være rett saksøkt i saker behandles av denne nemda. Stavanger kirkelige fellesråd mener at det er viktig at disiplinærvedtak gjøres endelig av ansvarlig arbeidsgiver. De skal ikke kunne påklages til et annet organ, og det er vanskelig å se en klar begrunnelse for det som er foreslått. Arbeidsmiljøloven regulerer håndteringen av slike saker. Faren for at et slikt overordnet organ i virkeligheten skaper uryddighet, handlingslammelse og ansvarsfraskrivelse er sterkt til stede. Det er også meget uheldig at det skal finnes to forskjellige ordninger for slike saker blant de kirkelig tilsatte. Stavanger kirkelige fellesråd har erfaring fra å håndtere slike saker ut fra arbeidsmiljølovens bestemmelser og ser ingen grunn til at et annet organ enn det tilsettende organ skal behandle en eventuell påklaget avgjørelse. Arbeidsgiver må være rett saksøkt dersom en arbeidstaker ønsker å bringe saken inn for retten.

Det kan være behov for klagemulighet i Den norske kirke. Det vil i så fall handle om klage på vedtak i de kirkelige organene av mer forvaltningsmessig karakter. Noe tilsvarende finnes som ordning i kommunene hvor Fylkesmannen behandler klage på legaliteten i vedtak i kommunale organ.

Prestetjenestens uavhengighet

Det foreslås at det sentrale rettssubjekt får generell myndighet til å organisere og regulere prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste innenfor de rammene som gis av den alminnelige styringsretten. I den forbindelse foreslås også en bestemmelse om at prestatjenesten «skal organiseres slik at prestene kan utøve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser» og at prostetjenesten skal lovfestes.

Stavanger kirkelige fellesråd støtter intensjonen om å verne om prestatjenestens uavhengighet. Vi er imidlertid opptatt av at prestatjenestens uavhengighet handler om å kunne utøve tjenesten i tråd med de løfter som ordinasjonen krever, og de pliktene og rettighetene som følger av dette. Prestetjenestens uavhengighet kan derfor ikke handle om dens organisering, hvor og når presten skal tjenestegjøre, eller hvordan prestatjenesten avgrenses i forhold til andre kirkelige ansatte. Det handler heller ikke om begrensninger i kirkelige styringsorganers ansvar. Stavanger kirkelige fellesråd kan ikke se at det er nødvendig at det lovfestes et slikt vern. Vi vil imidlertid ikke motsette oss en slik bestemmelse, men da under forutsetning at det er klart hva bestemmelsen faktisk omtaler.

Forslaget til bestemmelser om at det skal være prest i hvert sokn og biskop i hvert bispedømme støttes. Bestemmelsen om lovfesting av prostestilling og prosti støttes ikke. Forslaget til en lovfesting av soknets rett til å bli betjent av prest forutsetter en aktiv forpliktelse fra staten til å sørge for en finansiering av en landsomfattende prestatjeneste.

Postadresse:	Besøksadresse:	E-postadresse:	Telefon:	Telefax:	Organisasjonsnr.:
Kjøpmannsgt. 21 7500 Stjørdal	Kjøpmannsgt. 21 3. etasje	kirkelig.fellesrad@ stjordal.kommune.no	74 83 42 20	74 83 42 39	976 999 215

Vi støtter også at bispetjenesten i bispedømmene lovfestes slik at det ikke hefter seg tvil ved statens framtidige finansieringsansvar også for biskopene.

Stavanger kirkelige fellesråd mener at en lovregulering av prosti og prostetjenesten vil binde unødig muligheten for en annen mulig organisering av råds- og stillingsstruktur i Den norske kirke. Vi mener at de nødvendige lederroller og kirkelige tjenesteområder kan bestemmes av de kirkelige organer ut fra hensiktsmessighet. Det er imidlertid både tilstrekkelig og også viktig at kirkeloven omtaler den landsomfattende preste- og bispetjenesten.

Myndighet til delegasjon

Det foreslås bestemmelser som innebærer at Kirkemøtet/Kirkerådet ikke kan delegere for eksempel til soknets organer. Det er et hinder for å kunne delegere f.eks. arbeidsgiverfunksjoner til fellesråd/menighetsråd. Det foreslås også en bestemmelse om at soknets organer kan be bispedømmerådet om å ivareta oppgaver. Dette innebærer fri adgang til å kunne gi oppgaver som ligger til soknets organer «oppover», men et hinder for å kunne delegere «nedover».

Virkningen av de foreslåtte bestemmelsene er at det ikke blir mulig å utprøve alternative måter å organisere den kirkelige virksomheten på. Vi påpeker at de lokale kirkelige organene i stor grad har etterlyst dette. Særlig gjelder dette muligheten for å prøve ut felles arbeidsgiveransvar på fellesrådsnivå der f.eks. prosti og fellesrådsområde er sammenfallende.

For Stavanger kirkelige fellesråd er det riktig og viktig at forslaget vektlegger å opprettholde soknets rettslige selvstendighet. Vi støtter i hovedsak forslaget om en delegasjonssperre mellom Kirkemøtets myndighet og soknene, noe som også understreker at det blant annet ikke er noe generelt over- eller underordningsforhold mellom de to typer rettssubjektene. Vi ønsker samtidig at det lovreguleres en åpning for utprøving av andre måter å løse oppgaver på mellom nivåene i Den norske kirke.

Vi støtter her KA som forslår at dette kan skje ved følgende tillegg til siste ledd i §§ 9, 14 og 23:

§ 9: Menighetsrådet utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av Kirkemøtet.

§ 14 Kirkelig fellesråd utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av det enkelte menighetsråd eller av Kirkemøtet.

§ 23 Bispedømmerådet utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av menighetsråd eller kirkelig fellesråd

Organisatorisk todeling av Den norske kirke

I dag er Den norske kirke organisert i to virksomheter på lokalplanet, soknenes virksomhet og den geistlige virksomhet som er statlig. Denne todelingen bidrar til mye uklarhet, usikkerhet, ekstraarbeid og byråkrati. Stavanger kirkelige fellesråd ønsker at de endringene som nå skal gjennomføres bidrar til forenkling og til bedre samordning av den kirkelige virksomheten. Vi opplever tvert imot at noen av forslagene bidrar til å forsterke en organisatorisk todeling. Et eksempel på dette er forslaget klagenemd. Vi mener at ordninger som omfatter en del av Den norske kirke bør i denne fasen ikke etableres.

Et annet eksempel på behov for bedre samordning mellom soknet og resten av Den norske kirke er på økonomiområdet. Høringsnotatet legger opp til at det nye rettssubjektet skal følge regnskapslovens bestemmelser. Samtidig foreslås at nåværende økonomiregler for soknene videreføres.

Stavanger kirkelige fellesråd mener at dette er uheldig og unødig. Det er et viktig anliggende at hele den norske kirke kan forholde seg til ett felles økonomiregelverk og felles regnskapsprinsipper. Felles økonomiregelverk og regnskapsprinsipper legger til rette for å vurdere hele Den norske kirkes økonomi i en totalsammenheng, og gir samtidig muligheter for mer effektive og rasjonelle økonomi- og rapporteringsrutiner for Den norske kirke. Felles anskaffelser av regnskapsprogrammer og rådgivning vil også bli lettere med et felles økonomiregelverk. Vi savner en grundigere vurdering av de to ulike økonomiregelverk som etter forslaget blir gjeldende. Siktemålet må være å vurdere muligheten for et felles økonomiregelverk / regnskapsprinsipper for soknene og det nye rettssubjektet.

Vi vil samtidig påpeke at det i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen er viktig at alle økonomiske konsekvenser blir grundig utredet slik at den nye virksomheten har det nødvendige handlingsrom for videre drift.

Trosopplæring

I oppramsingen av hvilke oppgaver staten også i fremtiden skal gi tilskudd til savner vi tilskudd til trosopplæringen. Av de totale statlige tilskudd utgjør dagens tilskudd til dette formål en stor andel av totalen at det er naturlig at trosopplæringstilskuddet spesifiseres. De er også viktig for Kirkemøtets videre forvaltning av midlene.

Postadresse:	Besøksadresse:	E-postadresse:	Telefon:	Telefax:	Organisasjonsnr.:
Kjøpmannsgt. 21 7500 Stjørdal	Kjøpmannsgt. 21 3. etasje	kirkelig.fellesrad@ stjordal.kommune.no	74 83 42 20	74 83 42 39	976 999 215